

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Stane:

Za celo leto K 40—
za pol leta : 20—
za četrt leta : 10—
za 1 mesec : 3:50

Posamezna številka 1 K.

Uredništvo in upravnništvo je v
Ptuju, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), pritličje, levo.
Rokopisi se ne vrnejo.

Štev. 6

Ptuj, 6. februarja 1921

III. letnik

Iz ustavotvorne skupščine.

Kmalu bosta dva meseca, odkar se je sestala toliko željno pričakovana ustavotvorna skupščina. Prišlo je vanjo toliko raznih strank in stranci, da ni bilo misliti na prehitro delo. Saj so imele te stranke in stranke razne programe, ki so se močno razlikovali in celo nasprotovali. Zraven pa so prišle še osebnosti posameznih voditeljev.

Ker pa sta se dve najmočnejši stranki združili, demokratska namreč in radikalna, in sprejeli vodstvo parlamentarnega dela, je bilo pričakovati, da bo delo v skupščini le napredovalo. Ker je pri tem še nekaj manjših strank, katerim je za delo, se je združenim močem posrečilo, spraviti parlamentarno delo v tek in ga obdržati v teku kljub mnogim oviram, ki so se vedno in vedno stavile nasproti.

Prva ovira je bil poslovnik, izdelan od prejšnje vlade. Novo izvoljene stranke ga niso hotele pripoznati, češ da si ne dajo nikomur zapovedovati; parlament je edina in najvišja oblast. Zgodilo se je pri tem čudo, da vladnega poslovnika niso hotele pripoznati stranke, ki so ga same ustvarjale. Previdnosti vodilnih strank se je zahvaliti, da je oni poslovnik skupščina sama pregledala, nekoliko izpremenila in ga odobrila v parlamentu. Sedaj se ne more nikdo upirati delu, češ da je skupščina strahovana po vladi. Ker obsega tudi novi poslovnik enako prvemu prisego državi, so prisegle večinoma one stranke, ki so se izgovarjale pri svojem nedelu na prisego. Le hrvaške Radičeve stranke še ni v Beograd, ona še noče sodelovati z drugimi. Ali ona se sama ubija s svojimi razdiralnimi zahtevami. Zahteva čisto neparlamentarno, da se mora večina ravnati po manjšini. Ako se sprejme ta načelo, je seveda vsako uspešno delo nemogoče.

Zadnje dni prejšnjega meseca se je povzpela ustavotvorna skupščina do novega pozitivnega čina. Izvolila je ustavotvorni odbor. Večina dela v skupščini opravijo namreč posebni v to izvoljeni odseki. Ustavotvorna skupščina pa ima glavni namen, ustvariti za našo državo novo ustavo. Zato je bilo prvo, najvažnejše delo te skupščine, da izvoli ustavotvorni odsek. Zgodilo se je to v ponedeljski seji dne 31. januarja. Glasovalo je 328 poslancev. Vsega skupaj je bilo izvoljenih 42 članov v ta odbor. Posamezne stranke so dobile v tem odboru zastopnikov: demokrati 11, radikali 11, mohamedanci 3, jugoslovenci in narodni klub 4, komunisti 7, zemljo-radniki 4, socialisti 2 zastopnika. Stranke so poslale v ta odbor svoje najodličnejše člane.

Upati je, da bo ustavotvorni odbor kos svoji nalogi. Volilci smejo opravičeno zahtevati od svojih poslancev, naj v Beogradu delajo in delajo, saj za to so poslani tja doli.

Izseljevanje v Ameriko.

V zadnjem času so začeli ameriški časopisi v kar najbolj črnih barvah opisovati razmere v naši kraljevini. Rojaki v tujini

vabijo vled tega svoje sorodnike k sebi, pošiljajo jim vozne liste. Visoki dnevni zaslužek od 6 do 12 dolarjev na dan in vabilo rojakov zapelje marsikogar, da se poda na pot za srečo, ne da bi poznal razmere onostran morja. Le premnogo jih doživi britco razočaranje. Izseljevanje v Ameriko je po vojni v vseh evropskih državah zelo naraslo. Kljub visokim dnevnim zaslužkom pa se vračajo mnogi v domovino, ker niti s takim zaslužkom ne morejo izhajati. Draginja v Ameriki je v primeri z našimi cenami veliko večja. Cene živil, obleke in obuvala so dosegle neznosno višino. To pa ima posledico, da občinstvo kupuje le najpotrebnejše reči, dočim si drugih tovarniških izdelkov ne more nabavljati. Ker pa ne gre blago v promet, so začele tovarne delo ustavljati in odpuščati delavstvo. Zavladala je splošna brezposelnost. Število brezposelnih narašča dan za dnevom. Vsled valutne razlike izvoz ni mogoč, ker je blago v drugih državah cenejše in tako se bo brezposelnost v bližnji bodočnosti le še povečala.

Vrhu tega je potovanje v Ameriko združeno z najrazličnejšimi nevarnostmi in nevarnostmi. Jugoslovanski delegat v Trstu poroča sledeče:

1. „Družba Cunard Linie“ pušča potnike v Trstu na cedilu ter jih noče sprejeti na krov z izgovorom, da je parnik že prenapolnjen.

2. V Trstu ostalim potnikom družba noče vrniti denarja za vozni listek, da bi mogli domov; čakati morajo na prihodnji parnik, izpostavljeni bedi in boleznim.

3. Ti potniki postanejo često žrtev brezvestnih ljudi. Navadno so okradeni do zadnjega vinarja in v stiski ter obupu se prepuste sumljivim agentom, ki jih zapeljejo v Afriko ali v kako francosko kolonijo.

4. Agenture izdajajo vozne liste tudi osebam, ki ne znajo ne brati ne pisati. Tem in pa onim, ki ne dokažejo, da niso bili v vojni proti antanti, ameriški konzulat ne vidira potnih listov. Po zakonu Združenih držav ameriških se smejo priseliti dalje le popolnoma zdravi ljudje, ki pa se morajo izkazati tudi z izdatnejšo vsoto ameriškega denarja.

Kdor ne zadosti vsem pogojem, se mora vrniti, kar povzroči ogromne stroške, ali pa postane žrtev agentov, ki ga odvedejo v neznane kraje, kjer so izpostavljeni največjemu izkoriščanju; mlajše ženske pa so prodane v hiše prostitucije.

Občinstvo se opozarja, da trezno premisli, preden se odloči za izselitev. Ni nikaškega vzroka bežati iz domovine. Naša valuta se dviga in kakor hitro se uredi carinsko vprašanje, bo začela domača industrija zopet v popolnem obsegu obratovati. Dela bo dovolj in kruha v naši državi tudi ne manjka. V Ameriki najde srečo le malo kdo, v domovini pa vsak, kdor hoče delati.

Bratje!

Na naših jugoslovenskih tleh po Goriškem, v Trstu in Istri, po našem lepem Notranjskem,

na solčnih otokih Cresu, Lošinju in Lastovu kakor tudi v starodavnem Zadru bo vihrala italijanska trikolora! Bratje! Zemlja naših dedov in naših očetov pride izpod nekdanjega avstrijskega jarma v še hujše laško suženstvo.

Ne motimo se in ne zazibajmo se v sladke upe in v brezskrbne sanje o neki dozdevni laški pravičnosti nasproti našemu narodu v teh krajih, o pravičnosti, o kateri sanjarijo nekateri nepopoljšljivi večni idealisti, kajti realnost življenja naših zavednih bratov ob Jadranu je kruta, da kruteja biti ne more. Kako naj varujemo sanjam, ko je pa vendar pred kratkim izjavil v Rimu predsednik „Urada za nove pokrajine“, da bodo poskusili na vsak način prisilno raznaroditi naš jugoslovanski živelj? Dejal je to odkrito zastopnikom našega naroda, ki so se prišli pritožiti zoper politična pregajanja Jugoslovancov ob Adriji.

Za nas mora biti priklonitev vir narodne žalosti, ob enem pa tudi vir neizmerni ljubezni do naših nesrečnih bratov. Odslej mora vsak Jugoslovanc v dejanju pokazati, kako občuti izgubo najzavednejšega dela svojega naroda. Le dejanska podpora bo ona moč, ki bo onemogočila, da Italijani dosežejo svoje namene.

Včlanite se v Jugoslovansko Matico, darujte vsi po svojih skromnih močeh svoj prispevek za okrepčanje kulturnih stremeljenj naših nesrečnih bratov in olajšali boste gorje, ki ga je zakrivila krivična politika in imperijalistična strast Italijanov. Aneksija naj neti v vseh nas srd in odpor proti Italiji, utrdi brezmejno ljubezen do naših bratov ob Adriji.

Gospodarstvo.

Katere davke mora plačati kmet?

Ker marsikateremu kmetu ni povsem znano, katere davke je dolžan plačevati, hočemo navesti kratko in pregledno najprej stare davke, ki so nam ostali še iz Avstrije in so jih sedaj nekoliko spremenili:

1. **Zemljiški davek.** Po novih predpisih so zvišali davčno podlago na trikratni čisti katastrski donos. Zemljiški davek znaša 20% od te davčne podlage. Ker odpade dosedajni vojni pribitek (80%) in deželne doklade, (55%) se pobira sedaj v Sloveniji na podlagi tako odmerjenega zemljiškega davka enotni državni pribitek v višini 150%. Od trikratnega čistega katastrskega donosa se odmerja tudi 2% prispevek za vremenske nezgode in melioracije.

2. **Hišni razredni davek.** Istega so zvišali s tarifno najemnino vred na trikratni iznos in se od tako zračunanega hišnorazrednega davka pobira mesto dosedanje deželne doklade enotni državni pribitek 70%.

3. **Dohodnina.** Tega davka so oproščeni osebe, katerih skupni dohodek na leto ne presega 4800 K.

Novi davki.

V svrhu kritja stroškov za invalidne podpore so vpeljali nov invalidski davek, ki se pobira v Sloveniji kot odstotna doklada k vsem neposrednim davkom, torej od zemljiš-